

LLUC

ANY XLIV • NÚM. 515 • GENER 1964

LLUC

GUIÓN DEL MES

REVISTA MENSUAL

ANY XLIV • NUM. 515 • GENER 1964

Amb llicència eclesiàstica

La Revista Lluc se define

SUMARI

	Págs.
● La Revista Lluc se define . . .	1
● Iconografía sacricordiana en Mallorca, por Allés-Munar . . .	3
● El Santuario de Nuestra Sra. de Gracia, por Gaspar Munar, M. SS. CC.	5

SECCIÓ MALLORQUINA

● En l'aniversari de la Conquesta de Mallorca, per Bartomeu Guasp, l'vre	14
● El nou Beat Nunzio Sulpizio, per Miquel Ollers, M. SS. CC.	18
● Noticiari Mallorquí.	23
● Informació del Santuari	27
● Els nostres llibres	30
● Pàgina del pagès	31

DIRECCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Paz, 3 - Palma de Mallorca.

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Ordinària: 50 ptes.
De benefactor: 100 ptes.

DURANTE el pasado año nos han llegado diversas sugerencias acerca de nuestra Revista de parte de varios lectores, que se interesan por ella y quisieran verla convertida en su revista ideal.

A todos agradecemos sinceramente su interés y su benevolencia y no despreciamos ninguno de sus puntos de vista, porque en cada uno de ellos hay ciertamente algo de verdad y de razón.

Mas tampoco queremos ser como aquel pintor que, atendiendo a todos los comentarios que se hacían de su obra, la iba corrigiendo conforme a las distintas indicaciones, y acabó por resultarle un mamarracho.

La Revista LLUC durante estos últimos tiempos ha ido aquilatando pareceres y criterios y poco a poco ha ido perfilando su propia fisonomía, y hoy se define a si misma de este modo.

LLUC es una revista eminentemente mallorquina en el mejor sentido de la palabra. Ama a Mallorca, nuestra patria chica, pero sin ningún menoscabo del amor que siempre ha profesado a la patria grande, la España inmortal. Y porque ama a Mallorca y todas sus cosas, ante todo promueve y defiende su principal valor, que es la fe cristiana y las buenas costumbres heredadas de nuestros mayores. Y porque nació para ser el Heraldo de la Moreneta de Lluc, corazón de Mallorca, tiene particular empeño en extender su devoción por todas partes.

Es amiga de nuestra historia y por esto se complace en sacar a relucir en casi todos sus

números algún capítulo de la misma. Es una enamorada de nuestra hermosa tierra y de sus amables moradores y por esto le interesan sus pueblos, sus santuarios, su folklore y hasta sus campos con sus plantas y sus animales.

Es una revista religiosa, pero no exclusivamente tal, y por esto tiene la puerta abierta a otros temas de arte y de cualquier otra rama del saber humano, con tal que en ellos sean respetados los derechos del dogma y de la moral católica.

Amá la lengua mallorquina, porqu es nuestra, porque es bella y porque en ella alabaron a Dios y a la Virgen nuestros padres y porque en ella cantaron armoniosamente nuestros eximios poetas. Por esto no falta en ningún número una nutrida sección mallorquina.

Mas a pesar de este mallorquinismo de buena ley, no quiere desentenderse de los grandes acontecimientos patrios o mundiales y gustosa les da también cabida en sus páginas.

Así quiere ser la Revista LLUC: mallorquina, si; pero no exclusivista. Ama todo lo nuestro; pero no desprecia lo del vecino. En una palabra, una revista que con amplio criterio cristiano promueve todo lo bueno, lo útil y hasta lo deleitable, para fomentar la cultura y para proporcionar cada mes un rato de útil solaz a sus amables lectores.

FABRICA DE CADENAS EN
ORO, PLATA CHAPEADO
ORO Y METAL PLATEADO
CLAUDIO POMAR

Francisco Pizarro, 1001 - S. Miguel, 73
Tel. 11975 - Apartado 107
PALMA DE MALLORCA

PLATERIA VARIOS ESTILOS,
ORFEBRERIA ARTISTICA,
ESPECIALIDAD EN OBRAS
DE ARTE RELIGIOSO
JOYERIA CODA DE
LUIS CODA
Y CIA.

BROSSA Y JAIME II
TEL. 12517
PALMA DE MALLORCA

Taller Mecánico

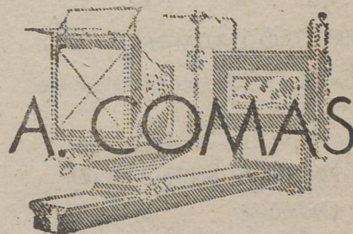
Hijos de Jacinto Soberals

Venta Motores y Bombas

Guarch

Mayor, 45 - Telef. 85
La Puebla

Fotografados

Reproducción de transparencias en color
Misión. 61 - interior. Tel. 13952 - Palma

Iconografía sacricordiana en Mallorca

Nos proponemos publicar en esta sección una sucinta reseña de todas las imágenes del Sagrado Corazón de Jesús o del Inmaculado Corazón de María, que se hallan actualmente o han existido en épocas anteriores en las varias iglesias de Mallorca, juntamente con los datos que hayamos podido obtener sobre sus autores y los promotores de su culto.

Creemos que esta relación podrá ser una aportación no despreciable a la historia de la devoción a los Sagrados Corazones en Mallorca, que aun está por escribirse.

IGLESIA CATEDRAL

1. — *Capilla del Sagrado Corazón*. Aunque el culto del Sagrado Corazón de Jesús en nuestra Catedral data del siglo XVIII su estatua es relativamente moderna. Ocupa el nicho principal de la segunda capilla a mano derecha, entrando por el portal principal, la cual fue colocada allí previas algunas reformas en 1890. Dicha capilla había estado dedicada anteriormente a San Vicente Ferrer y en época más remota al Santo Angel Custodio del Reino. Fue el promotor de la reforma el canónigo don Sebastián Gili, gran devoto del Sagrado Corazón, y pagó los gastos de la misma doña Dolores Mas des Pla del Rei. Por aquella misma fecha el mentado Canónigo fundó en la Catedral unas Cuarenta Horas en honor del Sagrado Corazón, que aun se celebran todos los años en las fiestas de Pentecostés.

2. — *Emblema de los Sagrados Corazones*. En el remate del retablo de la capilla de San Sebastián, opuesta a la descrita en el número anterior, hay un bajo relieve con *los dos Corazones unidos de Jesús y de María*. Dicho retablo fue proyectado por don Francisco Herrera a principios del siglo XVIII y ejecutado por don Juan Muntaner a mediados del mismo siglo.

SANTA EULALIA

3. — *Emblema del Corazón de Jesús*. En la predela del retablo de San Luis Gonzaga, tercera capilla a mano derecha entrando, hay una pintura apaisada de 1'80×0'70 mts. en cuyo centro aparece entre nubes el *Corazón de Jesús* con las insignias acostumbradas y adorado por dos grupos de Santos. El de la derecha está formado por San Ignacio de Loyola, San Luis Gonzaga y otros dos Santos jesuitas. A la izquierda aparecen San Estanislao de Koska, San Francisco Javier, otro Santo de la Compañía y arrodillada un poco más abajo la venerable Sor Margarita María Alacoque con un ángel que presenta una cruz y un ramo de lirios. Las pinturas de esta capilla son obra de don Guillermo Torres, que se inspiró en un grabado de Muntaner de 1766, y el retablo fue construido a principios del siglo XIX.

ICONOGRAFIA SACRICORDIANA EN MALLORCA

4. — *Capilla del Sagrado Corazón*. La segunda capilla a mano izquierda está dedicada al Sagrado Corazón. El retablo y su estatua datan de 1803, siendo párroco don Miguel Miralles. Antes de esta fecha había habido en la misma un gran cuadro pintado por don Salvador Torres de 3×2 mts. y pagado por el piadoso beneficiado Rvdo. don Rafael Barrera. En su centro aparecía la imagen de Jesucristo de cuerpo entero sentado sobre nubes y mostrando su Corazón. A su derecha la Santísima Virgen con el Corazón sobre el pecho en actitud de intercesión. A la izquierda unos ángeles llevando la cruz redentora. Arriba el Padre Celestial y el Espíritu Santo se inclinan sobre Jesús y María. Abajo aparece la humanidad suplicante, representada por un Papa, una monja, un caballero, un militar, una madre con su hijo en brazos y una dama con una muchacha. Este cuadro fue retirado de su sitio al construirse el retablo actual y con los debidos permisos fue trasladado a la iglesia de Nuestra Señora de la Soledad, donde se encuentra actualmente.

5. — *Cuadro del Sagrado Corazón*. En la sacristía de la misma iglesia de Santa Eulalia se halla un cuadro, de no muy grandes dimensiones, que es una reproducción del célebre cuadro del Corazón de Jesús de Batoni, que se venera en la iglesia del *Gesú* de Roma.

6. — *Cuadro del Inmaculado Corazón de María*. Formando pareja con el anterior hay otro cuadro del Corazón de María. Ambos presentan indicios en la parte inferior de su marco de haber estado superpuestos sobre otros cuadros o repisas, lo cual nos induce a creer, que habrían estado expuestos al culto dentro de la iglesia. Uno y otro parecen ser obra del siglo XIX.

SANTA CRUZ

7. — En la Parroquia de Sta. Cruz el culto público al Sagrado Corazón data al menos de 1866 en que se estableció allí la Cofradía y después el Apostolado de la Oración. Se veneraba *una pintura del Divino Corazón*, copia de la de Batoni de Roma, en la capilla que hay debajo del coro, hoy dedicada a Ntra. Señora del Perpetuo Socorro. Fueron los promotores de aquel culto los entonces beneficiados de aquella iglesia don Joaquín Rosselló, fundador más tarde de los Misioneros de los Sagrados Corazones, y don Juan Pujol. La mentada pintura se halla ahora en una de las dependencias de la Parroquia.

8. — *Capilla del Sagrado Corazón*. Es la segunda de la parte del evangelio, que antes había estado dedicada a San Antonio Abad. Se inauguró en 1897 siendo Párroco el citado don Juan Pujol. La imagen y retablo es obra de don Marcos Llinás según diseño de don Fausto Morell.

(Continuará)

Alfés - Munar

EL SANTUARIO DE NTRA. SEÑORA DE GRACIA

(LLUCHMAYOR)

Si desde la llanura, que se extiende entre Lluchmayor y Campos. dirigís vuestra mirada hacia la banda norte, toparéis con la gran mole del *Puig de Randa*, el monte que emerge del centro de nuestra isla, aislado y solitario como un anacoreta, y está ungido desde hace siglos con aromas de santidad, pues hasta tres Santuarios sostiene sobre su robusta espalda.

Visto desde este lado, presenta hacia el levante un enorme morro rocoso con una imponente cavidad en su centro, dentro de la cual se vislumbra la silueta de un edificio blanco cuadrilongo, que semeja un gran altar protegido por un soberbio baldaquino de piedra. Aquello es el Santuario de Gracia.

Desde la ciudad de Lluchmayor os llevará al mismo un camino vecinal, que, arrancando del antiguo molino d'*En Dragó*, (1) se retuerce y ramifica conduciendo a muchas alquerías perdidas en aquel llano. Para ir a Gracia se toma una desviación a la izquierda, luego que se llega a la Cruz llamada d'*Es Gigant*, que sigue a otra denominada *Creu de ses Dones* (2)

Entonces el camino, que apunta ya directamente a la montaña, se vuelve más solitario, pero también más ameno, discurriendo entre higueras y almendros, que, al llegar la época de su floración, convierten aquella soledad en jardín delicioso.

Después de unas cuantas vueltas gana el primer repecho del monte, y llegamos a una cruz gótica, llamada en otro tiempo d'*Es Blanquer*. Esta cruz es notable no sólo por su antigüedad, pues datará seguramente de principios del XVI, sino también por su bella hechura, aunque ahora está ya muy gastada por la acción del tiempo. En su capitel octogonal se descubren los relieves borrosos de seis santos y de dos escudos (3). La cruz ostenta por un lado la imagen del Crucificado y por el otro la de la Madre de Dios. Su fuste está bastante inclinado con peligro de caer al suelo al embate de cualquier vendaval, por lo cual reclama una urgente reparación.

Desde este lugar el camino sigue con suave pendiente hasta dejarnos junto al Santuario. La cavidad que lo cobija en el enorme acantilado que tenemos delante es algo impresionante. Hace recordar la Cueva de Subiaco en Italia, donde vivió retirado durante unos años el Patriarca S. Benito. Ni la iglesia ni la hospedería adjunta necesitan tejado, pues el gigantesco dosel de piedra, que los cubre, las defienden de las lluvias y de los fríos vientos del norte.

(1) En la pared de esta casa llama la atención una inscripción muy antigua, que copió el Archiduque Luis Salvador en su *Obra Die Balearen*. Las primeras letras parecen ser abreviatura de los nombres de Jesús y de María.

(2) Hoy día se va más cómodamente de Lluchmayor a Gracia por la carretera de Randa.

(3) Sólo hemos podido identificar la figura de S. Miguel que está debajo del Crucifijo.

PUys en gracia; y en amor
 sou la Verge assenhalada;
 siau la nostra advocada
 Devota de Llummajor.

De gracia vos vá umplir
 la Divina Trinitat
 quant el Archangel sagrat
 Gracia plena vos vá dir:
 Digna axi de tot loor
 vos véreu la mes honrada;
 siau la nostra advocada &c.

De mes gracia, y hermosura
 vos dotà lo Pare Etern
 quant en el mixt del lvern
 véu el seu Fill ab ternura,
 que patíreu sens dolor
 quedant Verge immaculada;
 siau la nostra advocada &c.

Gracia fonch molt ex. ellèt
 veuref tres Magos poltrats
 molt renoits, y humiliats
 vinguts desde el Orient,

donantvos dons de valor,
 prendas de una fé inflamada;
 siau la nostra advocada &c.

Gracias à los devots feys
 visitant vostra Capella,
 perque certament en ella
 per tots mals troben remeys:
 Si heus ho demanen de cor
 vostre amor se apiada;
 siau la nostra advocada &c.

Una gracia singular
 concedíreu liberal,
 quant caent desde un peñal,
 sens dañy se varen trobar
 dos miñons, que ab amor
 guardá vostra má sagrada;
 siau la nostra advocada
 Devota de Llummajor.

Gracia per vostra clemència
 rebé en una regativa,
 quant Llummajor ab fé viva
 curá de la peñitencia:

Enant la Vila ajuntada
 à Gracia per tal favor;
 siau la nostra advocada &c.

Una altra gracia, y fineza
 alcançaren agreits,
 quant aguardaven molt trists
 la pluja, y fonch ab prestesa:
 Fan cade any, per este honor,
 la Processó dedicada; &c.

Gracia, y salut entera
 concediu à la casada,
 y donzella recatada:
 Tambe qualsevol parrera
 prest se trobe deslliurada
 invocantvos ab fervor; &c.

Agraits, Reyna Sagrada,
 vos veneram ab amor;
 siau la nostra advocada
 Devota de Llummajor.

*En casa de Antoni Guasp Impr.
 viu junt el Forn den Frau.*

PORTENTOSA, Y ADMIRABLE FIGURA DE Nra. Sra. DE GRACIA, QUE
 se venera en el Puig de Randa de la Vila de Llummajor, per los seus devots.

EL SANTUARIO DE NTRA. SRA. DE GRACIA

Antes de penetrar en el edificio convendrá que demos una mirada al grandioso panorama, que desde aquí se descubre.

Al pie del monte, y en primer plano, se alinean los antiguos predios de *S' Arestà, Son Pons, S' Aresteta y El Pujol*. Y más allá la gran llanura, la más extensa y la más bella de nuestra isla, toda poblada de almendros y otros frutales, que son la riqueza principal de esta comarca. Los ojos no tropiezan con obstáculo alguno hasta llegar al mar, que frente a nosotros forma la pequeña bahía de la *Rápita* entre la colonia de *Campos y S' Estanyol*. Y mar adentro, antes de cerrarse el horizonte, aparece la pequeña isla de *Cabrera*, con recuerdos legendarios de la cuna de Aníbal y de antiguos monasterios agustinos, que recibieron cartas del Papa S. Gregorio Magno, y que ciertamente, en época más reciente, fue teatro de escenas macabras, cuando se vio convertida en prisión de los franceses.

El Santuario de Ntra. Señora de Gracia

Si volvéis los ojos hacia el levante veréis la villa de Campos, la de los huertos feraces, y más lejos todavía los montes de Felanitx con el castillo de *Santueri* y la ermita de *San Salvador*. Por la parte opuesta, y mucho más cerca, aparece la ciudad de Lluçmayor, asentada entre fértiles tierras de pan llevar, y, más allá, una dilatada y oscura zona de matorral, que se besa con el mar.

EL SANTUARIO DE NTRA. SRA. DE GRACIA

Fijándonos ahora en el Santuario que tenemos delante, cabe preguntar: ¿Quién lo edificó en este lugar tan pintoresco? ¿Quién lo ha ido conservando y adecentando hasta el presente?

* * *

Antes de contestar a estas preguntas empezaremos por decir que antes de ser Santuario Mariano fue primero ermita de un anacoreta

Es cosa sabida que en la primera mitad del siglo XV se produjo una lamentable escisión en la Orden Franciscana, dividiéndose en dos ramas: la de los *Observantes*, de tendencias más rigoristas según el espíritu primitivo, y la de los *Claustales*, más aferrados a ciertos privilegios y a la lenidad en la interpretación de la Regla. En Mallorca fue corifeo de los primeros el célebre *P. Bartolomé Catany*, el cual no pudiendo soportar la relajación que había entrado en su convento de Palma, lo abandonó con varios compañeros, los cuales se diseminaron por nuestros montes, para hacer vida solitaria. El *P. Catany* se retiró a una cueva en los alrededores de Sóller y su amigo el *P. Antonio Caldés*, natural de Lluchmayor, que había sido confesor y consultor de la Reina *D.ª María de Aragón*, esposa de Alfonso V, fijó su morada en la gran cueva que forma el acantilado del Puig de Randa bajo la Ermita de S. Honorato. En aquel retiro compuso un libro titulado *Exercici de la Santa Creu* que acabó de escribir el 20 de Agosto de 1446, según anotó en el colofón del mismo (4).

No sabemos hasta cuando vivió en aquel lugar el piadoso *P. Caldés*.

En el año 1494 los Reyes Católicos, a impulsos del Cardenal Cisneros, dieron orden de que todos los Franciscanos Conventuales salieran de sus dominios o bien pasaran a la Observancia o a otras religiones o se quedaran reducidos a clérigos seculares. Uno de los conventuales que pasó al clero secular fue el *P. Miguel Galmés*, el cual fijó primero su residencia en la villa de Lluchmayor; pero más tarde, deseoso de llevar vida solitaria, se retiró a la ermita que antes había ocupado el *P. Caldés*. Por aquel tiempo carecía ésta de oratorio público (5). Fue el dicho *P. Galmés* quien puso los cimientos de la primitiva capilla de Ntra. Señora de Gracia.

Consta en efecto que en 1497 el señor *Antonio Thomás*, habitador de la Parroquia de Lluchmayor y propietario de la *Alquería de la montaña de Randa* (*S'Aresta*), en la cual estaba enclavada la primitiva ermita, hizo donación de ésta y de los terrenos contiguos al mentado presbítero Galmés para aumento de la obra de la iglesia y monasterio de la *Bienaventurada Virgen María de Gracia*, con la condición de que la tal donación fuese tan sólo de por vida del donatario, e imponiéndole la obligación de residir habitualmente en la ermita y entregar a su iglesita

(4) Nos ha conservado estas noticias el *P. Juan Amadeo Bauzá*, franciscano, en la vida que dejó manuscrita del *P. Bartolomé Catany* en 1781. De allí las tomó Furió y todos los demás historiadores que han tratado este punto.

(5) Tomamos estos datos de la Historia de Lluchmayor escrita por el Paborde Terrasa en 1770 y publicada por la Sociedad Arqueológica Luliana en 1934, pág. 115.

EL SANTUARIO DE NTRA. SRA. DE GRACIA

la imagen de la Virgen que acaba de construir. (6) Este documento nos revela claramente los comienzos del Santuario de Gracia.

Muy pronto la villa de Lluchmajor miró aquel Santuario como propio, subiéndolo a él para implorar el auxilio de la *Virgen de la Gracia*, en sus acuciantes necesidades, principalmente de contagios y de sequías. Y los Jurados de la villa lo tomaron desde entonces bajo su patronato, que han venido ejerciendo de hecho hasta el presente.

Fue extraordinaria la protección que experimentó esta villa en 1523. Una peste incoercible dieztaba sus moradores; y en tal apretura hicieron voto de subir al Santuario en procesión de penitencia y llevando el pendón de S. Miguel, lo cual hicieron el día 26 de Julio, festividad de Sta. Ana. Junto a la *Creu de Ses Dones* aun murieron aquel día dos personas atacadas del contagio; pero fueron las últimas, pues, gracias a la intercesión de la Virgen de Gracia, cesó el terrible azote.

Las subidas del pueblo en masa al Santuario se repitieron a través de todos los siglos en demanda de auxilio, sobre todo en tiempo de sequía, y sus súplicas fueron siempre favorablemente despachadas por la celestial Patrona.

Creciendo la devoción a la Virgen de Gracia, iba también creciendo y prosperando su Santuario. Documentos del siglo XVII nos hablan de obras importantes emprendidas por aquel entonces, y que bendijo en 1644 el Párroco de Lluchmajor D. Francisco Rubí. ¿De qué obras se trataría? Si se referían a la iglesia actual, como alguien ha querido suponer, se hubiera tardado más de un siglo y medio en su construcción, lo cual no parece muy probable.

El Santuario de Gracia desde sus comienzos fue regentado por un Capellán, que nombraban de común acuerdo el Párroco y los Jurados de la villa, y estuvo servido por un Donado, que hacía cuestaciones en favor del mismo por toda la comarca.

Durante siglos la campana de su espadaña todos los domingos y fiestas convocaba a los payeses del contorno, los cuales subían devotamente al Santuario para oír misa, recibir los sacramentos y escuchar la explicación de la doctrina cristiana. Era el centro religioso de todas aquellas alquerías.

La devoción a Ntra. Señora de Gracia alcanzó su apogeo durante los siglos XVII, XVIII y XIX, como lo prueban las importantes obras que entonces se hicieron principalmente la hospedería que ya existía en 1700, y la iglesia nueva, que empezaría probablemente en la segunda mitad del XVIII y acabó con el coro en 1819.

También patentiza lo mismo la abundante iconografía popular de la Virgen de Gracia que se extendió por Mallorca a partir del XVIII. El presbítero Melchor Guasp grabó su imagen en boj en 1772 y de aquella estampa se hicieron muchas ediciones juntamente con los Gozos, que empiezan: *Puis en gràcia i en amor — sou la Verge assenyalada — siau la nostra Advocada — devota de Lluchmajor*. Con

(6) Véase el texto de este documento en el Boletín de la Sociedad Arqueológica Luliana. Tom. XI, pág. 162.

EL SANTUARIO DE NTRA. SRA. DE GRACIA

motivo de una visita colectiva que, en Junio de 1812, hicieron al Santuario los Obispos de Tarragona, Tortosa, Urgel, Barcelona, Teruel, Cartagena y Pamplona, que por motivos políticos se habían refugiado en Mallorca, se litografió una bella estampa de Ntra. Señora de Gracia, que tuvo varias ediciones. Su devoción se extendió más allá del término de Lluchmayor y en 1904, con motivo del cincuentenario de la proclamación del dogma de la Inmaculada Concepción, subieron a venerarla peregrinaciones de Palma y de todos los pueblos del contorno.

* * *

Esbozada ya la historia del Santuario, penetremos en su templo y examinemos con detención algunos de sus detalles.

Ante todo llaman la atención las vastas proporciones del mismo. Superan en mucho las ordinarias de las iglesias de otras ermitas, pues tiene 24'5×6'60 mts. Su bóveda de arco carpanel tiene cinco tramos con otras tantas capillas a cada lado. Y el ábside está cubierto por una airosa concha, sobre la cual campea el escudo de Lluchmayor.

Fijémonos ahora en la antigua imagen que preside este Santuario. Advertiremos primeramente que la advocación mariana de *Gracia* es muy común en toda España y que en Mallorca era honrada la Virgen bajo este título al menos desde la primera mitad del siglo XV. Aduciremos como prueba la iglesia que se le dedicó en nuestra ciudad de Palma y que fue edificada en tiempo del Obispo D. Gil Sánchez Muñoz (1429 - 1447), y aun subsiste junto a la iglesia actual del Socorro de los Padres Agustinos. En ella radicaba la Cofradía de Ntra. Señora de Gracia, que allí honraba a su Titular con un culto espléndido. (7) No se sabe por qué razones, por el año 1717, se cambió el título de *Gracia* por el de *Los Desamparados* con que es conocida ahora.

También nos consta que por el año 1486 había otra capilla dedicada a Nuestra Señora de Gracia en la iglesia de S. Francisco, situada bajo el coro alto, a mano derecha entrando. Dicha capilla desapareció junto con el coro a causa de un rayo que destrozó la fachada en 1580. (8) Habiendo vivido el P. Galmés en el convento de S. Francisco de Palma hasta el 1494, nada tiene de extraño que se llevara la devoción a la Virgen bajo esta advocación y que haciendo construir otra imagen más o menos parecida, le dedicara el oratorio de su ermitorio.

No cabe duda que la imagen actual es la auténtica que mandó tallar el P. Galmés, pues tiene todas las características de las imágenes de la Virgen de aquella época. Basta fijarse en las *Dormiciones* del siglo XV, que aun se conservan en Mallorca. (9)

(7) Véanse *Capítols de la Confraria de Nostra Senyora de Gràcia* publicados por Manuel de Lete en el Boletín de la S. A. L. Tom. XIII, pág. 213.

(8) Véase *Llibre de Antiguitats de la Iglesia del Real Convent de S. Francesch*, publicado por D. Jaime de Oleza en 1928, pág. 7.

(9) Véase *Devoción de Mallorca a la Asunción*, G. Munar. 1950, págs. 79 y 89.

Las imágenes de la Virgen de Gracia solían representarse sin el Niño y con el manto extendido y cobijando bajo el mismo diversos personajes. Esta de Lluchmayor tampoco lleva el Niño; pero tiene el manto plegado. (10) Está tallada en madera y su altura es de 1'30 mts. Su cara es grande y tiene las manos juntas. Viste túnica larga que casi le tapa los pies; ciñe correa que le cae por delante y el manto está algo plegado en torno de sus brazos. En las orlas del mismo hay unas inscripciones góticas bastante borrosas. En un lado puede leerse: *Ave Regina celorum. Ave... Ave gratia plena...* En el otro: *Magnificat anima mea...* Consta que en 1802, cuando se le hizo la peana y los ángeles que tiene a sus lados, fue dorada y pintada de nuevo por Juan Muntaner Cladera. Lleva una rica corona de plata, que le ofreció la ciudad de Lluchmayor en 1908.

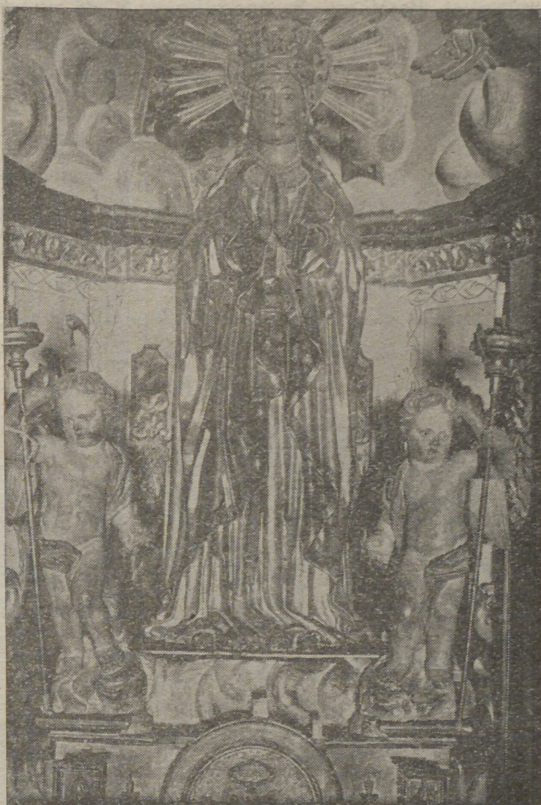

Imagen de Ntra. Sra. de Gracia

Esta Imagen estuvo desde un principio en la actual capilla de Sta. Ana, hasta que, ya muy avanzada la obra de la iglesia nueva, fue trasladada al altar mayor de la misma por orden del Obispo D. Juan Díaz de la Guerra en 1776. Diez años después se le hizo el camarín y quedó su nicho del todo acabado y decorado en 1802.

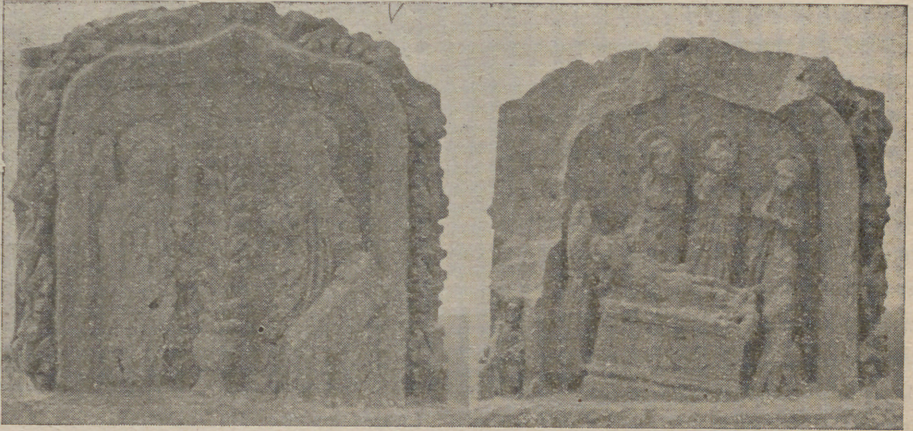
Esta capilla de Sta. Ana conserva todavía la graciosa decoración de cuando cobijaba en su humilde nicho la imagen de Ntra. Señora. Sus paredes se hallan revestidas de azulejos pintados, que representan algunos pasajes de la vida de María. Forman tres compartimientos a cada lado. A la izquierda aparece el árbol genealógico de la Virgen con el Patriarca Abraham tendido en el suelo, de cuyo ombligo sale un tallo que se ramifica y presenta como terminales a Isaac, Jacob, Judá, Fares, Esrom, Aram y como último fruto a S. Joaquín, padre de Ntra. Señora. El otro reproduce la Presentación de María en el templo y el tercero, de frente, junto al nicho, representa el Nacimiento de Jesucristo. En el otro lado se ve en primer

(10) Véase el estudio detalladísimo sobre la Virgen del Manto en Mallorca publicado por el P. Gabriel Llopart, C. R., en *Analecta Sacra Tarraconensia*. Vol. XXXIV. 1962.

EL SANTUARIO DE NTRA. SRA. DE GRACIA

término al Patriarca S. Joaquín, que, en su desconsuelo por no tener fruto de bendición, había acudido al templo de Jerusalén, y se vió rechazado del sumo sacerdote Isacar. Sigue la escena del desposorio de la Virgen con S. José y junto al nicho el misterio de la Anunciación. Estos azulejos, —algunos ya estropeados y transpuestos— a juicio de los peritos son obra del siglo XVII y de marca valenciana.

El culto de Sta. Ana en este Santuario está relacionado con el beneficio de la cesación de la peste en 1523 que se logró mediante la procesión de rogativa hecha el día de su fiesta. Desde entonces el pueblo de Lluchmayor ha continuado subiendo cada año en romería al Santuario el mismo día, y celebrando allí la fiesta de la Santa. Consta que en 1630 el Obispo Borja dispuso que se hiciera un retablo de Sta. Ana en *la capilla de los pórticos del claustro* y es muy probable que la imagen actual de la Santa sea de aquella época.

Fragmentos de los antiguos Monumentos de los Gozos y Dolores en el camino de Gracia

Otro pequeño monumento histórico se conserva en la iglesia junto a la pila del agua bendita. Nos referimos a un medallón de piedra con unos bajos relieves en cada cara bajo un arco conopial. El uno representa la Anunciación, o primer Gozo de Ntra. Señora y el otro el entierro de Jesucristo o séptimo dolor. Seguramente es un residuo de uno de los siete monumentos que jalonaban en otro tiempo el camino de Gracia al estilo de los que había en el camino de Lluch o de Montesión de Porreras. En una disposición de una visita pastoral de 1600 se manda que se restauren las cruces del camino de Lluchmayor, y bien podía referirse a los tales monumentos, que parecen ser obra del siglo XVI.

Otras cosas hay dignas de mención en el Santuario de Gracia; pero sólo diremos para acabar, que la ciudad de Lluchmayor sigue viviendo la tradición de amor a su celestial Patrona. Menudean las visitas particulares que le hacen sus moradores y todo el pueblo en alegre romería sube cada año a festejarla en la tercera fiesta de Pascua y en el día conmemorativo de Sta. Ana.

¡Dichosos los pueblos que aman y conservan tan bellas tradiciones!

EL SANTUARIO DE NTRA. SRA. DE GRACIA

NOTA BIBLIOGRAFICA

1. — *El Santuari de Nostra Senyora de Gràcia* de Ms. Sebastià Guasp. Opúsculo de 47 páginas, editado en 1920. Es un trabajo de primera mano muy apreciable.
2. — *Historia de la Ilustre y Fiel Villa de Lluchmayor* escrita en 1770 por D. Guillermo Terrasa y publicada en 1934. Dedicada un capítulo a la fundación de la Ermita de Nuestra Señora de Gracia, pág. 114.
3. — *Vida del Padre Bartolomé Catany* por D. Antonio Furió. Palma, 1851. Trata accidentalmente de la Ermita de Gracia, págs. 57 y ss.
4. — *Die Balearen*. Tom. V. del Archiduque Luis Salvador. Traducido al castellano por D. José Sureda Blanes con el título: *Los Pueblos de Mallorca. La parte meridional de la isla*. Hay una larga reseña del Santuario de Gracia en la pág. 131 y ss.
5. — *La Vida Ermitana en Mallorca* de Ms. Bartomeu Guasp. Palma, 1946. Dedicada un párrafo a la Ermita de Gracia, pág. 63.

GASPAR MUNAR, M. SS. CC.

FAJAS REINA

JOSE TOUS FERRER, 1

TEL. 16033 - PALMA

Hija de Sebastián Falconer

Almacén de Cordelería - Alparqateria

Sindicato, 66 - Teléf. 22067 - Palma

FABRICAS DE VIDRIO HUECO
Y MEDIO CRISTAL

Especialidad en vidrio S-NEUTRO Y CORRIENTE para envases de bebidas carbónicas, cervezas, conservas y laboratorio.

ESTABLECIMIENTOS
Y VIDRIERIAS LLOFRIU, S.A.

CASA FUNDADA EN 1860

BARCELONA MADRID
Balmes, 23 Av. José Antonio, 54-2.º-n.º 1
Tel. 2214044 Tel. 2473317

PALMA DE MALLORCA VALENCIA
Industria, 114 Félix Pizcueta, 16
Tel. 31740 / 41 Tel. 223663

MARTIN MORA

Aparejador y Contratista de obras

G. Velázquez, 28 - Teléfs. 32363 - 11091

PALMA DE MALLORCA

Cordelería

Catalá y Riutort, S. L.

Lonjeta, 14 - Teléf. 21761

Palma de Mallorca

CREDITO BALEAR S.A.

Fundado en el año 1872

PALMA DE MALLORCA

Agencias Urbanas en Palma

y Sucursales en las Baleares y Madrid.

Aprobado por el Banco de España con el n.º 1593

Fábrica de Licores

Antonio Morey

La Bolsa de los Licores

S. José, 15 - Teléf. 69

Binisalem

FRIO INDUSTRIAL S.A.

Instalaciones frigoríficas automáticas

Aire acondicionado — Calefacción

Consúltenos y le orientaremos, sin compromiso

Viñaza, 36 - Teléfono 27940 (tres líneas)

PALMA DE MALLORCA

COSES NOSTRES

En l'aniversari de la Conquesta de Mallorca

El 31 de desembre de 1963, al final d'una missa llisa, celebrada en la Capella de «la pedra sagrada», Mn. Bartomeu Guasp pronuncià el següent parlament davant un estol de devots de nostra història.

Benvolguts en Crist: Tal jorn com el d'ayui, de l'any 1229, l'antiga *Medina Mayurca* dels alarbs, que aquests havien robada al domini de la Creu, ho sabeu tots, fou redimida per la host valenta de l'invicte fill de Don Pere II d'Aragó i de Donya Maria de Montpeller, figura eminent en el panorama del daurat segle XIII.

Ens recorda la Crònica de fra Pere Marsili que un ric mercader de Tarragona En Pere Martell, tingué l'honor d'obsequiar amb un convit al jove monarca i al seu seguici de cortisans; ja al llevant de taula, i retirat l'alt En Jaume I a la seva cambra, la conversa dels reunits caigué sobre l'arxipèlac balear; i l'anfitrió que «sabia molt de mar» perquè «era còmit de galeres», ponderà tan expressivament i entussiàsticament la importància, extensió i riquesa de Mallorca, ses grosses terres de llaurada, plans i muntanyes, olivars i vinyes, fonts vives i hortals, cales, badies i castells, i en particular sa gentil ciutat cenyida de murs i erigada de torrelles, que aquells barons anaren depressa a fer requesta al rei per animar-lo a la conquesta de la principal de les illes d'Ultramar, aduint dues raons d'importància: el dilatament dels seus estats i la fama que ses armes cobrarien de guanyar un regne entremig de les aigües.

Però, apart aquests motius de caràcter temporal, que sens dubte li tocaren el cor, hi influí poderosament el mòbil de la fe. Perduren en els documents les solemnes paraules del gran rei dites en les corts de Lleida: «Barons, vos he cridat per

adonar-vos compte d'una empresa que pens dur a bona fi. Es a tots cosa notòria que els sarraïns de Mallorca an causat i estan causant danys de tota mena als meus vassalls..., per lo qual he resolt, a honrament de Déu i de la cristiandat, passar a Mallorca amb totes les meves forces». Oh, sí, afegiren els circumstants, a Mallorca! a Mallorca! que allà l'honor de nostre Senyor Jesucrist és menyspreada!

En aquelles saons es trobava a Lleida, acomplint legacions pontifícies, el Cardenal de Santa Sabina, el qual romangué corprès de veure que un monarca tan a la flor dels seus anys, valerosament i gallarda pretenia conquerir el famós regne de Mallorca. I de les mateixes mans cardenalícies volgué rebre Don Jaume la insígnia de creuat —la creu feta d'un troç de cordó còsida a la mànega d'un braç—, acte que seguidament imità la generalitat dels qui presenciaren la senzilla cerimònia.

Per a retornar a la santa Església Catòlica el bé dilapidat, i al servei de la justícia vilipendiada i del dret conculcat, de Salou, el 5 de setembre, partí la flota conquistadora —setze mil combatents—; la mar semblava blanca de veles; a l'impuls de les ones es trobaren prest entre les dues blavors immenses, «*maria undique, et undique caelum*», com diria Virgili (*Aeneid.* 5, 9), mes un cap-al-vespre tots els ulls meravellats veieren perfilar-se una visió de cosa somniada: les costes ponentines d'aquesta illa sorgida de les pregoneses mediterrànies. Era el dia 8, i la nau capitana entrà la primera en el port del Pantaleu o la Dragonera, i l'endemà, diumenge, el rei i part dels acompanyants posaren peu en el mateix illot que prou necessitaven reposar-se del mareig. Però no gaire enfora vetlaven, armats fins a les dents, més de cinc mil moros dispots a impedir el desembarc de l'exèrcit cristià.

Davant eixa dificultat d'enorme consideració, eren partits, per ordre de Don Jaume, a explorar la ribera En Nunyo Saç i En Ramon de Montcada en sengles galeres; ja de nit retornaren els dos comissionats amb la notícia d'haver trobat un punt ideal, una cala que anomenaven de Santa Ponça. Llavors l'estol envelà cap allà. I En Bernat d'Argentona, soldat prou agosarat, fou el primer que saltà a terra clavant a una altura pròxima una bandera blanca; això encoratjà la gent; i tras ell la flor de la cavalleria, vull dir, En Nunyo Saç, i En Ramon de Montcada i En Bernat de Santa Eugènia i En Gilabert de Cruelles, i el Mestre dels Templers, deixaren ses naus en nom de Déu poderós.

* * *

Per la gran síntesi a què m'obliga el curt espai de temps disponible, deixem de banda l'aferrissada colissió, de què en foren escenari geogràfic les planures, valls i colines de Sa Porrassa i Santa Ponça; —oh, com són evocadors encara ara els topònims *cap del llamp, puig de Saragoça, puig de la ginestra!*—; retrauré, sí, l'arenga del bisbe de Barcelona, en la missa que celebrà com el millor preparatiu de l'alçament, les paraules del qual degueren surar tot el temps del bèlic combat, entre el lleuger trotar dels corsers ardents, fragor d'armes, crits estridents i núvols de pols heròica. Don Jaume oïa la missa des de sa tenda; molts confessaren i com-

bregaren. Els digué l'egregi sermonador Don Berenguer de Palou: «Barons, la gesta que amb el rei nostre senyor anam realitzant és més obra de Déu que nostra. Considerau que els qui en aquestes circumstàncies colassen la vida, la perdran per a Déu nostre Senyor, però guanyaran el paradís, on gaudiran de glòria perdurable; i els que no muiren, seran estimats en vida i en mort. Coratge, doncs! Barons, siau valents per Déu; lo que vol el rei i volem noltros és aniquilar els contraris de nostra fe. I tots haveu de confiar que Déu i la seva Mare no es decantaran del nostre costat en tal jornada, ans bé nos concediran la victòria en aquesta important i decisiva lluita que anam a començar. Alegrau-vos de combatre a les ordres de senyor natural tan insigne, i Déu, que mira per ell i per nosaltres, ens ajudarà».

Certament no els mancà el favor del Senyor dels exèrcits ni l'auxili de Maria Santíssima poderosa com esquadró en ordre d'investir. I, gràcies a la protecció divinal, i a l'esforç de tots, s'inicià per aquests indrets la colossal epopeia de la Reconquesta. Aleshores l'alt En Jaume I amb la punta de la seva espasa obria la nostra història; i, és clar que aquest paratge, on nos trobam de moment, en fou la pàgina introductòria, el primer full, que es remullà d'unes càlides llàgrimes reials, perquè és de notar que el Conqueridor de cos gegant, «un pam més alt que els altres» i guerrer pros, votat a l'alta destinació de plasmar pobles i dictar lleis i d'eixamplar l'imperi de la Creu, tenia, segons com i en quines circumstàncies, un cor flux i molt sensible, puis plorà com un infant la malhaurada mort dels Montcades, En Guillem i En Ramon, les corporals despulles dels quals restaren provisionalment colgades en un solc de terra de Santa Ponça a l'ombra balsàmica d'un pi.

* * *

Post nubila Foebus. Esvaïda la boira d'aquest dol, brillaria més tardet pel gloriós monarca, talment un raig de solei pur, el goig de contemplar d'aprop la ciutat sarraïna, que el feu exclamar, amb la dolça llengua que ens deixà per herència i que tant gelosament n'estimam els seus mots com si fossen perles precioses: «oh, la més bella vila que haguèssim vista jo ni aquells qui amb nos eren!»

La diada dels beneventurats Silvestre papa i Coloma verge, del susdit any 1229, dos sants venerats com a guardians de portals i vivenda, i al crit ferventment colectiu de «Sancta Maria, Sancta Maria, ajudau-nos!», oberta de pint-en-ample la porta ferrissa de Bab-al-Kofol, entrava triomfalment en tan «bella vila», com en casa pròpia, el Conqueridor.

Sembla que, si bé en sentit no gaire acomodaticí, davant el singular aconeteixement, puc manllevar aquí unes paraules del Salmista, que han perfumat ara abans d'ara la litúrgia nadalenca: *Benedictus qui venit in nomine Domini... Hæc est dies quam fecit Dominus... A Domino factum est istud... In conspectu gentium revelavit justitiam suam... Cantate Domino canticum novum quia mirabilia fecit... Beneït el qui se presenta en nom del Senyor; fou el Senyor qui nos preparà tan gran dia; tot això és estat obra del Senyor, qui volgué manifestar la seva justícia als ulls de*

tothom; entonem-li, doncs, al Senyor, un càntic de nova alabança per la mercè admirable que nos va concedir.

Familiarment i íntima, i quasi sens programa previ, golosos d'olorar llores del temps passat, que consideram immusteïbles, noltros en feim memòria en el recinte romànic d'aquesta Capella, dita de la «pedra sagrada» (que conjuntament amb la Creu monumental de la cala) fou bastida per a duredera recordança, inaugurada oficialment i solemne dins el setembre de 1929, pel setè centenari de la ditxosa Reconquesta, i ¿no és veritat, pacient auditori, que ara al fons de nostre ser aletegen uns accents de viva gratitud, que volen dir, baixet, baixet, —estam en lloc reverenciabile—, però clar i llampant: Visca el nostre avi patriarcal, visca el fundador de nostra nissaga, visca el Rei En Jaume?

Que la pau que nos portà l'eternal Conquistador del món, al nèixer Minyonet a Betlem, ens abrigui tot l'any 1964, que demà comença. Així sia!

Alleluia, alleluia!

BARTOMEU GUASP, *Pr.*

Manufacturas artesanas

Vidrio artístico mallorquín

Campanet - Mallorquín

Perlas Manacor, S. A.

ALTA FANTASIA - PERLAS - JOYERIA

Pl. Pío XII, 9 - Tel. 1654B

PALMA DE MALLORCA

Telegramas: PERMASA

Casa Central: Pl. Rector Rubí, 8

Tel. 143 (3 líneas)

MANACOR (Mallorca)

CUEVAS DE CAMPANET

MALLORCA

Maravilla subterránea descubierta en 1945
Filigrana de color natural, conservada en
toda su belleza original. Rodeada de ma-
ravillosas vistas panorámicas.

Espléndida iluminación - Guías intérpre-
tes - Servicio de bar.

Abiertas al público todos los días.

En la plaza de Lluc
Colmado, Horno y Panadería

Teléf. 8

DAES

CONFECCIONES Y BORDADOS

Colón, 32 - Tel. 11358

PALMA DE MALLORCA

ESTABLECIMIENTOS VICTORIA

Imprenta, Papelería y Objetos regalo

Jaime II, 82 y Veri, 5 - Tel. 11897

PALMA DE MALLORCA

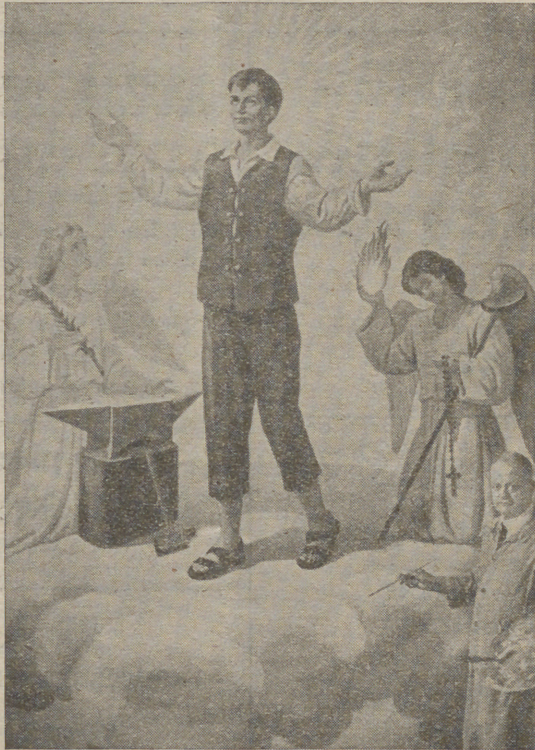
El nou Beat Nunzio Sulprizio

SE FEU SANT AGUANTANT UN ONCLE CRUEL

Dia 1 de desembre prop passat pujà a la glòria de Bernini un santet nou, que tenia al seu costat un mai i una encruia.

Per ell la grandiosa Basílica es posà de festa mostrant a tothom els seus grans tresors artístics que una il·luminació esplèndida semblava acostar als nostres ulls.

El nou Beat era el jovenet *Nunzio Sulprizio*, nat a Pescosansonesco dels Abrucos el dia 13 d'abril de 1817, fill de Domènec Sulprizio, sabater, i de Rosa Luciani, filadora.

El nou Beat Nunzio Sulprizio

EL NOU SANT LLUIS?

Qualcú ha comparat el nostre Beat amb San Lluís. La comparança no la trobam gaire adient, a no ser que ens fixem solament en la juvenesa i la santedat. La resta

és ben distinta: San Lluís era fill de marquesos. Nunci ho era de gent modestíssima. San Lluís per mortificar-se havia de fer mil combinacions. El fillet del sabater les havia de fer si volia fugir de la mortificació que com un vestit l'enrevoltava.

Això si, tant Lluís com Nunci ens proven que la santedat és ben compatible amb la joventut, sobretot si es té la ditxa de trobar una família cristiana.

Mes vegem ja quines foren les obres del nou Beat.

TENC POR DE QUEDAR TOT SOL!

El Beat Sulprici fou molt semblant a Jesús, que trobà les penes des del primer dia.

El nostre Nunzio a tres anys perdé la seva mare, i al cap d'altres tres el seu pare. Per bona sort trobà els braços de la seva padrina, que si abans tenia pel seu netet una simpatia especial, ara l'estimava amb deliri. Per això prengué tota la responsabilitat d'educar-lo.

Mica en mica li anava ensenyant totes les coses, les de la pietat principalment, que com diu Sant Pau, és útil per a tot, mentres que l'atletisme sols ho és una mica, per coses secundàries.

Tot sovint les oracions del matí eren interrompudes pel so de la campana de l'església. Allavors el petit deia:

—Padrineta, sentiú? Ja toca la campana. Que no hem d'anar a missa?

—Ja ho crec, com cada dia. No en faltaria d'altre.

Un altra dia cansat de veure-la anar a combregar mentres ell es quedava al banc, li deia:

—Padrineta, i quan me dureu a rebre el Bon Jesús? En tenc unes ganes!

—Ets massa petit, li responia. D'ací a un grapat d'anys hi podràs anar; però hi hauràs d'anar tot sol, perquè la padrineta ja se n'haurà anat a veure ta mare; però te mirarem des del cel. (I aquí inclinant el cap s'eixugà les llàgrimes que li queien).

—Oh no! Jo també vindré amb Vós a veure ma mare. Tenc tanta por de quedar tot sol!

JO NO VULL VEURE GASTOS!

Quan Sulprici tenia nou anys la mort desmanyotada i mal carosa li prengué la padrineta, i Nuncié quedà tot sol, lo que ell tant temia.

Ningú en volia saber res d'un infant que era tota una prenda de bo i serviciant. Després de tot l'hagué de prendre un oncle seu, germà de sa mare, a la que en punt de mort havia promès que no passàs pena per l'infant que ell se'n cuidaria.

Ho degué dir per cerimònia i per compliment. Ara que arribava l'hora de fer s'homo, com solem dir, en rebre'l a casa digué aquestes paraules que degueren xapar el cor del petitó: aquest atlot és per a mi una maledicció, i me durà a la ruïna, i jo no vull veure gastos.

Si ho era de malombrós aquest oncle!

HAGIOGRAFIA

Per tota carícia aquell home tengué barra per fer-lo entrar a la seva botiga de ferrer, i mostrant-li el mai i la cadena de la manxa li digué: «Vetací les teves eines i la teva tasca».

Nunciet callà i es posà a la feina, manxa que manxa, perquè el ferro estigués sempre ben a punt i ablamat.

Aleshores tenia uns deus anys! L'hora en que a la seva maneta delicada d'infant li esqueia millor un llibre per anar a escola que no un martell per pegar cops o aquella cadenota de la manxa que el feia suar i defallir. Però el seu oncle *Mingo*, que així l'anomenaven, ja li havia dit: «Jo no vull senyorets a ca-meva. Endemés, per pegar cops damunt s'encreuia i per estirar la corda de sa fornal no importa comprar cap llibre!»

Es per això que l'infant no tenia res que respondre i es posava a la seva tasca duríssima amb tota la seva força i bona voluntat. Quan les forces li mancaven, aquell home, enlloc de compatir-lo, el se mirava fit a fit i li deia amb veu ronca: «Fe via maleït! No veus que el ferro no flameja? Per culpa teva no puc treballar. Aquesta fogatera és massa dèbil. Es necessari més força. Fe via, beneit».

A vegades darrera als crits s'hi afegien els cops que li pegava amb una massa de ferro. No pareix creguedor; però així ho testifiquen al procés.

A tot això Nunciet sols responia: «Tio, jo no sé fer més».

UNA CAIGUDA FATAL

Nunciet no sortia mai per anar a jugar amb els companys. Les seves sortides eren moltes vegades més pesades que aquella cadena de la fornal. Era l'encarregat de tornar la feina llesta. Els clients, però, estaven a vegades molt lluny; i ell s'havia d'enfilat per costes i muntanyes que ben sovint estaven cobertes de neu.

Fou així que un dia fent un d'aquests encàrregs i pujant per unes roques cobertes de neu gelada, llenegà i caigué en terra pegant a una punxa d'una pedra que li va espanyà tot el genoll per a sempre.

Nunciet, pegà un gemec i quedà fora sentits. En mig d'aquell fred i d'aquells dolors a penes podia tornar en si mateix. Quan finalment se'n temé del seu estat encara feu un esforç. S'eixecà. Tornà la feina a les cases, i amb grans dolors partí cap a ca-seva.

No digué res a l'oncle perquè sabia que no en treuria més que cops i renyades. No dormí de tota la nit de tanta pena i enyorament com tenia. Però l'endemà se presentà a l'oficina amb una crossa i coixejant. *Mestre Mingo* li demanà explicacions i s'atlotó confessà la veritat. L'oncle per tota cura i compassió li digué: «Posa't-hi un poc d'oli de llum d'encreuia i procura fer molt de moviment, molta d'activitat, que això és bo i sa». (Ell pensava més en les manxes que no amb el genoll del pobre nebot).

NUNCIET DEIXA L'ONCLE

Amb aquests remeis d'un oncle cruel i estret la ferida, lluny de curar-se, es posà de cada dia més malament. *Mestre Mingo* no sabia més que oli de llum d'encruia i un poc de sèu per a curar ferides. Per això veient que el nebot es posava de cada dia pitjor el tregué de ca-seva i el dugué a l'Hospital perquè no volia veurè gastos. Els metges, però, el declararen incurable i sens més el remeteren a l'oncle.

Per bona sort un altre oncle seu, que vivia a Nàpols, se'n temé de tota aquesta tragèdia i hi posà remei tot seguit.

Era l'oncle Francesc Sulprizio, cap del Regiment de granaders. Ell ho feu a sobre al seu coronell don Fèlix Wohinger qui personalment volgué cuidar-se de tot.

El malaltet estigué uns dos anys a l'hospital de Nàpols perquè així ho exigiren els metges per una cura millor; però veient que la ferida era incurable, n'aconsellaren la fuga, i així el jovenet entrà definitivament com a fill de casa dins el palau del magnànim coronell.

Ací hi estigué dos anys més, fins a la seva mort. No li faltava res; però li sobraven dolors, sobretot els de la cura que eren un vertader martiri, donades les habilitats d'aquells temps.

Per a curar-lo millor li aplicaven una esponja punxenta amb que li rascaven l'os podrit de la cama. Per tota queixa Nuncieta deia: «Res m'importa sofrir amb tal de salvar la meva ànima».

Déu meu, quin sermó!

NUNCIET SE'N VA AL CEL

Déu que feia el miracle d'aguantar la fibra d'aquella ànima gegantina, estotjada dins un cos tan feble i dolorit, no en volgué fer cap per a curar-lo. Bona lligó per tots aquells que volen els miracles a l'orde del dia, sense els mèrits del nostre Beat.

El cos de Nunzi, a causa de la gangrena que l'infectava, s'anà inflant sempre més, sense que els metges hi poguessin posar cap remei. La mort ja n'estava a l'aguait.

Per això un bell matí, el cinc de maig de 1836 se rompé el filet de vida que lligava la seva ànima gran al martell del seu cosset, i se'n volà cap el cel a reposar eternament entre els àngels i els sants. Tenia aleshores 19 anys.

Tot Nàpols anava a veure'l. I succeí això: que a pesar de tanta podridura i corrupció dins la seva cambra no es sentia més que un perfum suauíssim, i endemés aquell cos, que abans era tan disforjo, una vegada mort tornà normal i fresc com si fos sa i bo.

I encara més. Al cap de pocs dies caigué de la sella una dama de la Reina Maria Teresa de Nàpols, i haguent-se posat una bena que li aconsellà el coronell Wohinger, al cap d'uns moments estigué completament curada.

HAGIOGRAFIA

UNA PREGUNTA FINAL

Devant aquest heroisme d'un nin Beat un se demana: Com pogué aquest infant, aquest jovenet malaltís, malvestit i mal menjat, aguantar un pes moral tan gros de patiments i crueltats?

La resposta no és altra que la de Sant Pau: *Gratia Dei sum id quod sum*. O sia: Per la gràcia de Déu som lo que som! (I Cor. 15, 10).

La resposta és la de Sant Pere quan parlant als jueus de Jerusalem i fins al gran Sanedrí, espantats de que hagués curat un homo baldat de més de 40 anys, els digué ben llampant:

Oh Israelites, no us espanteu, ni cregueu que jo per pròpi poder i pròpia bondat hagi fet caminar aquest home baldat. El qui l'ha curat no és altre que Jesucrist que vosaltres matàreu. La fe que jo tenc en el seu nom és la que ha obrat el miracle de que vosaltres vos espantau. (Act. 3, 12).

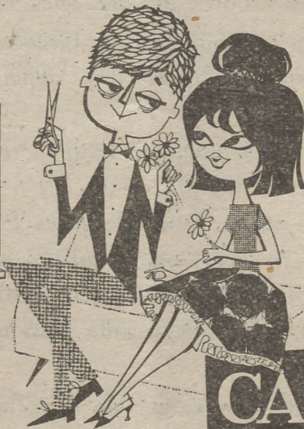
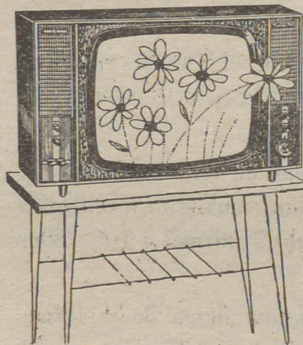
Si tots corresponien a la gràcia com hi respongué Sant Pau i el Beat Nunzio Sulprizio; si tots tinguessin la fe que tenia Sant Pere quan curà el baldat, el Beat Nunzio tendria més companys i l'oncle avar i cruel menys imitadors.

MIQUEL OLLERS, M. SS. CC.

tv

ANGLO

mejor que la realidad

Una
Exclusiva
de:

CASA BUADES

ANTONIO BUADES FERRER S.A.
AV. A. ROSSELLO 82 · PL. PIO XII - AV. JAIME III

Mod. 1964 de 19"
equipades con válvulas, tubos y componentes Minicatt

NOTICIARI MALLORQUÍ

Vida Religiosa

SETMANA DE LA BIBLIA.

Del 4 al 10 de Novembre de l'any passat es va celebrar a Palma la primera Setmana de la Bíblia, organitzada pel nostre Canonge Lectoral Dr. Llorenç Tous i dirigida pel P. Ramon Sánchez de León, S. J., Director del Secretariat Nacional de Fe Catòlica. Va tenir un èxit molt afalagador. Començaren les sessions en el saló de St. Francesc; mes la gentada que hi va acudir des del primer dia va ésser tanta, que hagueren de continuar fins al final a l'esglèsia de Sta. Eulàlia. La dita setmana va despertar en molts el desig de conèixer millor les Sagrades Escripures i per això s'an organitzats un *Col.loquis Bíblics*, que se tenen cada setmana en el saló de la Caixa de Pensions. I com que els assistents són tants s'han hagut de fer en dues tandes, el dimarts i el dijous a la nit. Nos alegrem molt de l'interés que se va despertant entre nosaltres per la Sda. Escripura.

EXPOSICIO PAULINA

Per commemorar el XIXè centenari de la venguda de l'Apostol St. Pau a Espanya, del dia 3 al 15 de desembre, i hagués en el Saló de la Caixa de Pensions una Exposició paulina, consistent en 52 fotografies de gran tamany, unes poques de llocs visitats per St. Pau i la major part de mosaics i escultures religioses antigues a les quals s'havien acomodat diferents sentències de les cartes de St. Pau.

MALLORCA EN EL CONCILI ECUMENIC VATICA II.

El nostre Sr. Bisbe Dr. D. Jesús Enciso ha fet molt bon paper en la segona sessió del Concili Ecumènic, que s'està celebrant a Roma. Havia estat nomenat President d'una Sub-comissió de Litúrgia i com a tal li tocà la tasca llarga i difícil de recollir, estudiar i ajustar dins el seu capítol, que era el del misteri eucarístic, totes les esmenes presentades pels Pares Conciliars. Donà relació de tot això davant el Concili el dia 20 de novembre i meresqué l'aprovació definitiva del mateix. La premsa estrangera destacà la seva actuació i nos consta que el Cardenal Lercaro, que perteneixia a la mateixa Comissió de Litúrgia davant uns religiosos mallorquins que el saludaren, feu un bon elogi del nostre Sr. Bisbe.

També s'ha distinguit en el mateix Concili el qui abans fou Bisbe d'aquesta Diòcesi i ara ho és de Ciudad Real, el Dr. D. Joan Hervás, el qual tengué una intervenció brillant el dia 21 de Novembre, quan se discutia el tema de l'ecumenisme i de la llibertat religiosa. A més, quan el Papa determinà augmentar els membres

NOTICIARI MALLORQUI

de las vàries Comissions consiliars, deixant al Concili la elecció dels mateixos, ell fonc elegit per formar part de la Comissió de Sagraments per 1470 vots. Fonc el Bisbe espanyol que tengué més nombrosa votació.

CAMPANYES APOSTOLIQUES DELS MISSIONERS DEL SS. CORS.

El P. Agustí Martí ha continuat pels pobles de Mallorca la propaganda de la consagració de les famílies als SS. Cors.

El dia 6 d'Octubre de 1963, en el poble de *Sta. Maria del Camí*, se consagraren 550 famílies. L'Illm. D. Francesc Payeras, Vicari General de la Diòcesi, celebrà la missa major d'aquella gran diada i el Rdm. P. Miquel Gual, Superior General, presidí la processó eucarística de la tarda.

El dia 20 del mateix mes es consagraren 613 famílies en el poble de *Maria de la Salut*. Presidí la bella festa el M. Il·ltre. Canonge D. Joan Ensenyat i hi prengueren part 15 sacerdots d'aquella rodalia.

El dia 27 següent, festa de Crist Rei, 650 famílies de *Porreres*, després d'una setmana d'exercicis a l'església de S. Felip Neri, entronitzaren les imatges dels SS. Cors i el Batle D. Antoni Fiol va fer la consagració solemne de tot el poble als SS. Cors.

El dia 10 de Novembre, a la parròquia de *Ca'n Picafort*, es feu la consagració de 51 famílies.

L'església parroquial de Búger. - Vista de la processó final de la Santa Missió

El 15 de Desembre tota la vila de Búger es va consagrar oficialment als SS. Cors i 203 famílies entronitzaren les seves imatges.

Totes aqueixes consagracions foren precedides d'alguns dies de predicació i acompanyades de nombroses confessions i comunions. Lloat sia Déu.

MISSIO EN EL POBLE DE BUGER

La predicaren amb molt de fruit espiritual en el poble de Búger els PP. Bartomeu Matheu, Joan Genovard i Melción Fullana des del dia 23 d'octubre al 3 de Novembre de 1963. Hi hagué missió especial pels nins i nines, conferències particulars als fadrins i als casats, processó entusiasta dels infants, visita molt emocionant al cementeri, solemne funció del perdó amb resultat ben positiu. Presidí la conclusió d'aquella missió l'Ilm. D. Honorat Ribas, Prelat Domèstic de la Sta. Seu i antic Vicari d'aquella parròquia. Es pot dir que tot el poble es renovà espiritualment, purificant les seves consciències i rebent la sagrada comunió. El Rector actual Mn. Joan Pastor volgué commemorar d'aqueixa manera tan pràctica i tan profitosa el cinquentenari de l'erecció de la Parròquia de St. Pere de Búger.

Vida Cultural

* *La vila de Santa Maria del Camí va retre un homenatge al seu fill, el malaguanyat poeta mossèn Josep Calafat, el 8 de setembre passat. Hi pronuncià una bella i sentida semblança el doctor Miquel Dolç, i alguns poetes de les Illes que hi assistiren —G. Colom, M. Villangómez, M. Gayà, J. M. Llompart— llegiren una antologia de les més significades composicions del poeta. Va cloure l'acte la Capella Oratoriana, de Palma, amb un concert.*

* *El 13 d'octubre passat es celebrà a Campanet el cinquè aniversari de la mort de l'excels poeta mossèn Llorenç Riber, amb assistència de tot el poble i d'un selecte grup d'escriptors i poetes. Foren dipositades corones de flors al peu del seu monument i el poeta Guillem Colom hi pronuncià un discurs.*

* *També a Cala Murta de Formentor, el 20 d'octubre següent, tingué lloc la commemoració anyal del traspàs de mossèn Costa, amb un nodrit aplec —més d'un centenar— de devots de l'esperit i la cultura. A la capella de l'oratori, celebrà missa solemne i predicà una devota homília el P. Antoni Oliver, teatí.*

* *Mentres, Mallorca deixà passar, com cada any, en un desconcertant silenci el quinzè traspàs del més europeu i més civilitzat dels seus poetes, Miquel Ferrà Demanam una memòria per aquell esperit vigilant i senyaler que tant se la mereix.*

* *Sabem, en canvi, que al Col·legi de Sant Felip Neri, de Palma, ha estat posat el nom de Miquel Ferrà a una de les aules del dit Col·legi.*

NOTICIARI MALLORQUÍ

* *La ciutat de Lluçmajor ha celebrat les seves famoses Fires anyals del passat mes d'octubre realçades, per iniciativa i a despeses del seu Ajuntament, amb una sèrie d'actes culturals: pregó a càrrec de Miquel Gayà, que parlà sobre La Casa Reial de Mallorca; i la mort de Jaume III a Lluçmajor; i conferències de Rafael Alcover González sobre Lluçmajor en l'economia mallorquina, de mossèn Llorenç Pérez Martínez sobre Lluçmajor a l'època del bisbe Arnedo —presentat per B. Font Obrador—; i de Josep Mascaró Passariús sobre Lluçmajor fa tres mil anys. Aquests actes tingueren lloc a la Sala Capitular de l'Ajuntament el dies 10, 11 i 12 d'octubre.*

* *"Ponent" ha publicat el seu núm. XXVII-XXVIII amb treballs de Mateu Vidal —traductor de Vimala Devi—, Guillem Colom, Fèlix Cucurull —traductor de Carlos Loures i Manuel de Castro—, Francesc Llimargas, Toni Seguí, J. A. Malaret, una mostra traduïda de Giovanni Papini, etc. Hi volem destacar el text d'una conferència de Miquel Dolç sobre el músic Andreu Torrens —del qual se n'ha fet un tiratge apart—, i una versió castellana d'El Pi de Formentor de mossèn Costa, del jove poeta d'Honduras Rolando A. Vega Jordán.*

* *La revista "El Heraldo de Cristo" dels PP. Franciscans de Palma, ha publicat en els seus números de juliol-agost i de setembre passats, el text d'un parlament de Miquel Dolç pronunciat al tercer Concurs literari patrocinat per la dita revista, sota el títol De la poesia obscura a la nova poesia realista.*

* *Bartomeu Barceló Pons, l'amic col·laborador d'aquesta revista, ha publicat un interessant treball sota el títol El Terreno, Geografía urbana de un barrio de Palma, que acredita la seva competència en aquesta poc coneguda disciplina del saber local.*

* *Un altre treball monogràfic que volem saludar, és el que s'acaba d'imprimir sota el títol El antiguo breviario mayoricense, del P. Gaspar Munar, M. SS. CC., que constitueix una valuosa aportació a la investigació de la nostra història i descobreix punts molt curiosos sobre la vida religiosa de Mallorca al segle XVI.*

* *De Miquel Dolç, que tan intensament treballa en el nostre camp literari, hem rebut encara dos nous fullets: Miguel Costa en la conciencia de hoy (València, 1961), i Ausià March, Poeta Mediterrani (València, 1962).*

* *El P. Gabriel Llompart, teatí, pronunciat una interessant conferència de temes nadalencs a la Caixa de Pensions de Palma, el 18 de desembre darrer.*

* *I ja a punt de cloure aquestes notes, s'ha fet públic el veredict de la concessió de la Copa d'Argent de la revista "Ponent", que aquesta segona vegada ha estat atorgada al poeta Llorenç Moyà Gilabert. Aquest preuat trofeu li fou entregat en un acte íntim —bé que dins un marc de sòbria solemnitat— el 24 de desembre últim, celebrat a la casa del poeta, i amb assistència dels poetes i escriptors, Guillem Colom, Miquel Gayà, Enric Arbós, Rolando A. Vega Jordán i Llorenç Vidal, director de "Ponent".*

INFORMACIÓ DEL SANTUARI

(del 15 de novembre al 15 de desembre)

LA TARDOR...

Fulles grogues i sol retgirat. En el mes de novembre, les despulles de la natura i la litúrgia amb el record dels avantpassats, ens conviden a la pau, a la quietud i al repòs.

El Santuari de la Mare de Déu de Lluc, estrena de bell nou, el seu silenci poblat d'esperit i serietat, i el recolliment que li són naturals i propis dins l'ampla llar de les muntanyes.

LLUC, DIA PER DIA

Dia 8. — La Immaculada ens ha semblat a tots un dia esqueixat de blau. El Santuari cabdal de Mallorca, i els Seminaris Major i Menor, han viscut una diada d'intenses emocions i fervor.

Enguany, hem celebrat amb la Immaculada, el dia del blavet, i el dia de la mare del blavet. Els organitzadors no han planygut llurs esforços per tal de que resultàs una diada agradable, simpàtica i profitosa.

Dia 7 a la tarda, malgrat la privació de la llum elèctrica, tinguérem una vetlada literària. Acte següent, a la Basílica, se celebrà per primera vegada en la història multiseular del Santuari, la imposició de «sotaneta-blava», als nous escolans. Fou un acte molt simpàtic i emotiu.

Després, a las 9'30 del vespre, a un saló del Santuari es realitzà l'homenatge a la mare del blavet.

Dia 8, a las 10'30 del matí, es va celebrar Missa Major amb sermó predicat pel Rvd. P. Mateu Mesquida, M. SS. CC., i a la tarda les festes acabaren amb una sessió cinematogràfica.

El 23 de novembre, vingueren a posttrarse als peus de la Moreneta, els mestres del curslet d'alimentació i nutrició, tingut a Lluçmajor, amb la delegada provincial Sra. D.ª Beneta Albájar i la Srta. diplomada, Maria Cursach. Oïren missa. L'escolania cantà una Salve.

I el dia 15 de desembre, vingué una ben nodrida representació de L'Emissora diocesana, Ràdio Popular.

El mateix dia, entrada de fosca, ha fet neu. Lluc sembla un gran Betlem.

VISITANTS ILLUSTRES

El 6 de desembre, rebérem la visita de Monsenyor Erasme Hinojosa, prelat de Piura (Perú), acompanyat d'alguns sacerdots mallorquins perteneixents a la O. C. S. H. A. que aniran amb ell per predicar la Nova del Reine, a aquelles terres llunyanes. Després de la Salve, saludà la comunitat, visità el Museu i el P. Prior li feu l'obsequi d'alguns discs de l'Escolania.

RAVENTOS

ARTE LITURGICO

ORFEBRERIA

DECORACION

ESCULTURA

VIDRIERAS

MARMOLES

FABRICA Y OFICINAS:

SANTIAGO APOSTOL, 55 - 57

TELEF. 2055604

HOSPITALET DE LLOBREGAT

BARCELONA

*

REPTE. EN PALMA DE MALLORCA

J. SOREL

ZAVELLA, 25 - ENT.º TELEF. 16964

LLUC PER MALLORCA...

Dia 8, festa de la Immaculada, després de clausurada la I Assemblea provincial del Turisme, visità el Santuari de la Reina de Mallorca, el Subsecretari de Turisme, Sr. Antoni García Rodríguez Acosta, acompanyat del Delegat provincial, Sr. Soriano Frade, i altres senyors. Oïren missa, i se cantà per ells una Salve.

OFRENES

Dia 17 de novembre, la devota senyora Maria Pascual, en compliment d'una promesa feta, regala a la Moreneta, una creu d'or amb la seva respectiva cadeneta.

El dia 22, el Sr. Miquel Ferrer Parets, agraint favors rebuts i especialment per la protecció obtinguda al caure la seua néta de dos anys d'edat, Lluïsa Llinàs Ferrer, d'una altura de dos metres i mig, fa ofrena a la Verge de Lluc, d'una polsera, record personal de D.ª Carme Aguiló Aguiló. Es una de les joies més valuoses del tresor.

El mateix dia, els marmessors de D.ª Carme Aguiló Aguiló, els Srs. Miquel Ferrer Parets i Miquel Bosch Caldentey, entreguen per al Museu, un medalló de filigrana.

PELEGRINS AGRaits

Novembre, dia 17. — Miquel Llompart, per agrair favors rebuts, fa cantar una Salve.

El mateix dia, a intenció de Miquela Cost, de Palma, se canta un Te Deum.

Dia 21. — Miquel Colom, per a dar gràcies a la Moreneta, fa cantar una Salve.

Dia 22. — Francisca Mir, de Sa Pobla, agraeix a la Verge gràcies obtingudes. Fa cantar una Salve.

Dia 28. — Se canta un Te Deum a intenció de Maria Sastre.

LLUC PER MALLORCA...

Desembre, dia 1. — Antoni Roig, per agrair fevors aconseguits, fa cantar una Salve.

Dia 15. — La Sra. Margarida Mora, agraeix amb una Salve, la protecció rebuda.

MATRIMONIS

Dia 16 de novembre. — Martí Campomar Saura, de Pollença, amb Margarida Cerdà Segura, de Pollença.

El mateix dia, Ramón Arrom Martorell, de Mancor, amb Maria del Pilar Mayrata Martorell, de Mancor.

Dia 23. — Robert Pérez Romar, de Camariñas, amb Margarida Fiol Campins, de Consell.

Dia 24. — Antoni Amengual Alomar, de Llubí, amb Joana Oliver Amengual, de Pina.

També el mateix dia, Joan Salom Oliver, des Coll d'En Rebassa, amb Anna Fullana Femenias, des Molinar.

Dia 25. — Pere Gelabert Perelló, de Sineu, amb Francisca Campins Riutord, de Palma.

Dia 28. — Llorenç Ramis Jaume, de Sencelles, amb Francisca Alemany Pieras, de França.

ESMENA

Per una errada d'impremta en la llista de donatius per al nou trono de la Verge, en el mes de setembre passat, se va posar: De la Família Ollers: 50 ptes. I devia dir: 500 ptes.

NOTA METEOROLOGICA

Temperatura màxima: 25 graus, dia 15 de novembre.

Temperatura mínima: 0 graus, dia 15 de desembre.

Pluja: 193 litres.

Neu: 2 centímetres.

DICCIONARI

CASTELLÀ - CATALÀ

I

CATALÀ - CASTELLÀ

de S. Albertí (2.ª edició)

Extensió sense precedents—Clara separació entre accepcions i sinònims—Extraordinària abundor de locucions i refranys—Nom tècnic per a les veus de zoologia i botànica—Resum gramatical—Apèndix geogràfic i de noms de fonts.

La riquesa de vocabulari emprat en les equivalències permet d'usar l'obra com a DICCIONARI CATALÀ DE SINÒNIMS

El millor diccionari d'equivalències publicat fins a la data. (Francesc de B. Moll, Diccionari C. V. B., fasc. 188).

Preu: 450 ptes. Facilitats d'adquisició en quatre terminis

Distribució:

DIFUSORA GENERAL
Trafalgar, 76 — Barcelona) 1)0

Tel. 231 10 85

Els nostres llibres

LAS MONJAS DEL PUIG DE POLLENSA. Extracte d'*Analeccta sacra Tarraconensia*, vol. XXXV. Opuscle de Mn. Bartomeu Guasp. Compren la transcripció exacta de la Regla de les Monjes del Puig de Pollença, donada pel Bisbe de Mallorca Don Antoni de Galiana, l'any 1371. Es conserva dita Regla en un códex que guarden actualment les Monjes de la Concepció de la Ciutat de Mallorca. La transcripció va precedida d'una ressenya històrica de l'antic monestir pollencí. Molt digne d'alabança és el treball de Mossen Guasp, que nos ha donat a conèixer aquest tresor ascètic de l'Església Mallorquina.

EL ANGEL CUSTODIO DE MALLORCA per Joan Muntaner Bujosa. Extracte del *Bolletí de la Societat Arqueològica Luliana*. Tom. XXXII. Es un estudi de primera ma sobre el tema indicat, complet com cap altre i molt interessant. Se mereixen l'aplaudiment de tots els mallorquins els pacients investigadors que com En Joan Muntaner han dedicat llargues hores a posar en clar el passat gloriós de la nostra història.

LAS CAJAS DE SUBSIDIOS FAMILIARES ANTERIORES AL REGIMEN OBLIGATORIO, de Mn. Bartomeu Quetglas Gayá. Fulletó de 36 pgs. Mn. Quetglas, dedicat des de la seva joventut al estudi de la sociologia i competentíssim en els seus problemes, fonc el primer que, respaldat per alguns patrons catòlics, introduí dins Mallorca la Caixa compensadora de subsidis familiars en favor dels obrers, l'any 1935. Aquesta associació, creada i dirigida per Mn. Quetglas, donà tan bons fruits, que el nostre Cabdill en prengué mudes en 1937 per establir-la per tota Espanya i avui s'ha convertida en la gran obra estatal *Instituto Nacional de Previsión*. En aquest fulletó se conta amb claretat i precisió la gènesi i evolució d'aquesta institució tan benemèrita. Les darreres pàgines tenen un sabor amargant, el fer-nos veure la falta de comprensió de qualcú davant l'obra tan meritòria i tan beneficiosa del prestigiós sacerdot mallorquí, Mn. Bartomeu Quetglas.

Els nostres difunts

El dia 27 de Novembre de 1963 morí a Consell N'Antoni Ordinas Rosselló, de 81 anys d'edat, ex-blavet i suscriptor de la Revista Lluc.

El dia 28 de Novembre del matix any morí a Campanet l'Honor Gabriel Gual

Pons, pare del Superior General dels Missioners dels SS. Cors, als 90 anys d'edat.

El dia 22 de Desembre prop-passat morí a Manacor la Sra. Carme Massanet Peral·ló, confreres de Ntra. Senyora de Lluc.

Deu nos faça la gràcia de veure-los al cel i doni consol als seus familiars.

Pàgina del pagès - Gener

Col·lecció de refranys y consells molt útils pels conradors y madones de la pagesia. (*)

- 1 — Dia de cap d'any. Que així com el veim començar, el vejem acabar.
- 2 — Feis planter de tomàtigueres.
- 3 — La civada a les gallines fa encetar la posta.
- 4 — Adobau marges i camins. Transvasau el vi.
- 5 — Posau la sabata a la finestra, que el Reis passaran.
- 6 — Diada dels Sants Reis. Tapau les caseres de les abelles.
- 7 — Terra llaurada que hi cau gelada, per un any està aperellada.
- 8 — Sembrau cols de cabdell i llegums tardans.
- 9 — St. Julià, patró del qui s'en va.
- 10 — Sembrau endívia i ensiam primarenc.
- 11 — Sembrau albergínies. Tallau les canyes del canyar.
- 12 — Jardiners, sembrau violetes.
- 13 — Brusques de gener, bon any nos ve.
- 14 — Ametller, no faces via, que gelerà qualque dia.
- 15 — Empeltau pruneres y pomeres.
- 16 — Sembrau ametllers i posau lloques primarenques.
- 17 — St. Antoni de Viana. La festa de les colcades i beneïdes.
- 18 — Flor de gener no umpl el paner.
- 19 — Entrecavau els sembrats i els pèsols.
- 20 — St. Sebastià, Patró de la Ciutat de Mallorca.
- 21 — Polls de gener, ponen en el paller.
- 22 — Si St. Vicens du bon temps, l'ivern acabarà prest.
- 23 — Si vols ceba de dobler, sémbra-la de gener.
- 24 — Pastorets, desmamau els mens.
- 25 — La conversió de St. Pau. Podau les parres.
- 26 — Feis planter de pebrers.
- 27 — Guardau el bestiar dels oratges.
- 28 — Ompliu la cisterna i tendreu bona aigua a l'estiu.
- 29 — Sembrau ravenets i pastenagues.
- 30 — Empeltau albarcoquers i pruneres.
- 31 — Sembrau hortènsies, i tendreu flors belles pel mes d'agost.

* Estan presos casi literalmente de *Almanaque de El Felanigense* - 1888.

Para su ganado lo mejor

PIENSOS

PIEMA PROTECTOR

Pollitos carne Cornish - White Rock

Superponedora Lykes

Información y Ventas:

Honderos, 95 - Palma

Calzados Isleños,
S. A.

Fábrica y Oficinas:

Manuel Guasp, 43 - Teléfono 11520

Telegramas «Isleños»

PALMA DE MALLORCA

BANCA MARCH, S. A.

CAPITAL: 275.000.000 de pesetas
totalmente desembolsado

RESERVAS: 258.000.000 de pesetas

Domicilio Social:

PALMA DE MALLORCA

San Miguel, 17 - Teléfono 24805 (5 líneas)

Agencias Urbanas:

Puerta San Antonio

Plaza Pío XII

SUCURSALES:

Fenlanitx, Inca, Lluçmayor, Manacor,
La Puebla y Tarrasa (Barcelona)

Realiza toda clase de operaciones de
Banca, Bolsa, Cambio

CAMARA ACORAZADA
CON COMPARTIMIENTOS
DE ALQUILER

Aprobado por el Banco de España,
con el número 5.042

Fábrica de piedra artificial. - Cemento
armado, Mosaicos, Azulejos e imitaciones
a Mármol

Juan Estela

Calle Aragón, 60
Teléfono 12320

(Carretera de Inca)
Palma de Mallorca

Destilerías de Anisados y Licores
Cosechero y Exportador de Alcaparras

Jorge Perelló Serra

Carretera de Sóller - Apartado 187 - Teléfono 25696
Dirección teleg.: GELLODRA - Palma de Mallorca

Banderines

SALMA

Escudos, insignias y calcomanías

Eusebio Estada, 150 - 2.º - 1.ª

Teléf. 23090

PALMA DE MALLORCA

Cristalería

BALEAR

Fábrica de espejos

Taller de biselados

ESPEJOS - CRISTALES - VIDRIOS

Avda. Gral. Primo de Rivera

Teléfono 11965

Palma de Mallorca

LAMPARAS BRONCE
Y CRISTAL

MUEBLES Y OBJETOS
DE ARTE

VAJILLAS,
CRISTALERIAS,
JUEGOS DE TE Y CAFE

OBJETOS PARA
DECORACION
Y REGALO

Plaza Cort, 32 y 33

•
Teléfono 12140

L'efecte del **FLOID After-Shave Lotion** damunt el cutis irritat per la navalla o fulla d'afaitar és instantani. El refresca i vivifica, calma l'ardor i esterilitza qualsevol rascada o petit tall, evitant així el perill d'una infecció

Estimula els teixits i rejuveneix el cutis, donant-li una agradabilíssima sensació de confort que dura tot el dia. El seu perfum és distingit i masculí.

La loció **FLOID** per a després d'afaitar-se es ven per tot el món.

AFTER SHAVE LOTION

New
floïd
HAUGROLISED